

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2571/2022. számú ügyben
a tanuló tudásának független vizsgabizottság előtti számadásával
összefüggésben

Előadó: dr. Bene Beáta

Érintett szervek:

- Váchartyáni Apáczai Csere János Általános Iskola
- Váci Tankerületi Központ
- Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal

2022.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2571/2022. számú ügyben**

Az eljárás megindítása

A panaszos szülő a Váci Tankerületi Központ (a továbbiakban: Tankerület) eljárását, döntését sérelmezve fordult Hivatalomhoz. A beadványában előadta, hogy a Váchartyáni Apáczai Csere János Általános Iskola (a továbbiakban: Iskola) igazgatójánál kezdeményezte, hogy gyermeke független vizsgabizottság előtt adhasson számot tudásáról a tanítási év lezárását megelőzően matematika, valamint magyar nyelv és irodalom tantárgyakból. A panaszos ezt követően a Tankerület által hozott határozatból értesült arról, hogy a kérelmét a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatala (a továbbiakban: Járási Hivatal) hatáskör hiányában áttette a Tankerülethez, amely fenntartói jogkörében eljárva elutasította azt. A Tankerület igazgatója határozatában arra hivatkozott, hogy a független vizsgabizottság előtt tehető vizsga feltételei nem állnak fenn, így többek között a tanuló nem hiányzott az iskolából, és osztályozó vizsgára sem kötelezett. A panaszos kifogásolta a Tankerület döntését, véleménye szerint ugyanis a tanulónak jogában áll, hogy tudásáról független vizsgabizottság előtt adjon számot.

A panaszbeadvány alapján felmerült az alapjogi visszásság gyanúja, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdése alapján tájékoztatást kértem a Tankerület igazgatójától és a Pest Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztályának (a továbbiakban: Kormányhivatal) vezetőjétől.

Érintett alkotmányos jog

- a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.);
- a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.);
- az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.);
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Műk. r.).

A megállapított tényállás

1. A Tankerület igazgatójának válasza

A Tankerület igazgatójától kapott válasz szerint a Járási Hivatal köznevelési ügyintézője elsőként szóban kért információt a szülő független vizsgabizottság előtti vizsga megszervezésére vonatkozó kérelme tárgyában. A Tankerület ekkor ismertette, hogy a nevezett gyermek egy első osztályos tanuló, aki a tankötelezettségét iskolába járással teljesíti, tanulmányi teljesítménye értékelhető, illetve hiányzásainak száma nem éri el a 250 órát. Ezen információk alapján a Járási Hivatal ügyintézője úgy ítélte meg, hogy nem indokolt a független vizsgabizottság kijelölése, erről szóban tájékoztatta a Tankerületet. A Járási Hivatal ezután a panaszos szülő kérelmét hatáskörének hiányára hivatkozással végzéssel áttette – az álláspontja szerint hatáskörrel rendelkező – Tankerülethez.

A Tankerület a végzés hozzá való megérkezését követően az Nkt. 83. § (2) bekezdése alapján fenntartói jogkörében eljárva az ügy kivizsgálását megkezdte, a döntését határozatba foglalta, azt közölte a szülővel. Döntésében a szülő kérelmét elutasította hivatkozva a Műk. r. előírásaira, illetve az Oktatási Hivatal honlapján¹ található információkra. Ez utóbbi rögzíti, hogy Műk. r. 73. § (2) bekezdése alapján független vizsgát lehet kérni osztályozó vizsga esetén *többek között* a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig vagy a Műk. r. 51. § (7) bekezdése és 73. § (2) bekezdése alapján akkor, ha a tanuló teljesítménye – igazolt és igazolatlan mulasztásai miatt – a tanítási év közben érdemjeggyel nem volt értékelhető, a tanítási év végén nem volt minősíthető a nevelőtestület engedélyének megadását követő öt napon belül.

A Tankerület igazgatója válaszában hivatkozott *a hatáskör megállapítása körüli nehézségekre*, mivel a Járási Hivatal és a Tankerület *jogértelmezési nehézségekbe* ütközött a Műk. r. 73. §-ában foglalt rendelkezés kapcsán. A Műk. r. 73. § (1) bekezdése kimondja, hogy a független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi. A Műk. r. 73. § (2) bekezdés szerint pedig *a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, az 51. § (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.*

Mindezek alapján a Tankerület igazgatójának álláspontja szerint a Műk. r. szövege nem tér ki arra, hogy szakmailag az iskola igazgatója, vagy a kormányhivatal vizsgálja-e meg a vizsgabizottság szervezésének jogszabályi előfeltételeinek fennállását. A Műk. r. ugyanis a kormányhivatal hatáskörébe kizárólag a bizottság megszervezését utalja. A Tankerület igazgatója szerint felmerül annak lehetősége, hogy a kérelem továbbíthatóságát az iskola igazgatója jogosult-e vizsgálni és amennyiben igen, akkor az intézményvezető döntését másodfokon eljáró szervként a Tankerület vizsgálná felül.

A kérelem elbírálása során a tényállás tisztázása érdekében *a Tankerület az Iskola igazgatójának a tájékoztatását kérte*, amely alapján megállapította, hogy a gyermek első osztályos tanuló, akinek az értékelése szövegesen történik. A tanuló hiányzásainak száma a kérelem benyújtásának napjáig nem haladja meg a 250 órát, amely óra szám felett a nevelőtestületnek döntenie kellene az osztályozó vizsgáról vagy az évfolyamisméltésléről. A tanulót továbbá nem mentették fel a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, egyik tanév követelményeit sem teljesíti rövidebb idő alatt, továbbá tankötelezettségének iskolába járással tesz eleget, nem egyéni munkarendben, így ezen okokból sem kötelezett osztályozóvizsgára.

Mindezek alapján a Tankerület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos gyermeke esetében független vizsgabizottság megszervezésének egyik jogszabályi feltétele sem áll fenn, valamint sem a jogszabályi feltételek, sem a pedagógiai szakmai szempontok nem indokolják a tanuló független vizsgabizottság előtti vizsgáztatását.

2. A Pest Megyei Kormányhivatal válasza

A Kormányhivatal Hatósági Főosztályának vezetője válaszában hivatkozott az Nkt. 46. § (6) bekezdés m) pontjára, amely szerint a tanuló joga különösen, hogy kérelmére – jogszabályban meghatározott eljárás szerint – független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról. Ezt követően ismertette a hivatkozott Műk.r. 73. §-ában foglalt részletszabályokat.

A Kormányhivatal megállapította, hogy a szülő a független vizsga megszervezése iránti kérelmét határidőben, a jogszabálynak megfelelően az iskola igazgatójához benyújtotta.

---

¹ Lásd. https://www.oktatas.hu/koznevelés/kormanyhivatalok/fuggetlen_vizsgak_szervezes

Az igazgató a szülő független vizsgabizottság előtti vizsga megszervezése iránti kérelmét a Járási Hivatalnak továbbította. A Járási Hivatal végzésében hatáskörének hiányát állapította meg, azonban a szülő kérelmét *tévesen* nem a független vizsga megszervezésére hatáskörrel rendelkező Kormányhivatalhoz tette át, hanem a Tankerülethez. A Tankerület pedig hatásköre hiányának megállapítása és a kérelem Kormányhivatalhoz történő továbbítása helyett a kérelemmel kapcsolatos fenntartói jogkörének téves értelmezése alapján döntést hozott.

A Kormányhivatal álláspontja szerint a Tankerület döntése jogszabálysértő, döntésekor az osztályozó vizsga megszervezésére vonatkozó szabályok figyelembevételével hozott döntést és nem a független vizsgabizottság előtti vizsgákra vonatkozó jogszabályhely figyelembevételével. Eszerint ugyanis *a tanuló megkérdőjelezhetetlen joga*, hogy független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról. A független vizsga megszervezésének pedig nem feltétele, hogy a nevelőtestület a tanulót osztályozó vizsgára bocsássa.

A Kormányhivatal utalt arra is, hogy a panasz rendezése érdekében, ha a panaszos szülő továbbra is független vizsga megszervezését kéri, lehetőséget biztosít a kérelem újbóli benyújtására, továbbá a független vizsga megszervezésére. A Műk. r. 73. § (2) bekezdésében foglaltak szerint ugyanakkor „a tanítási év utolsó hetében” már nem garantálható a független vizsga megszervezése. A válasz szerint emiatt a szülő beleegyezésével felmerülhet annak a lehetősége, hogy az Iskola pedagógiai programjában megjelölt javítóvizsgák időpontjában legyen megszervezhető a független vizsga 2022 augusztusában.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint a biztoshoz bárki fordulhat, ha hatóság (így a *közigazgatási szerv és a közszolgáltatást végző szerv*) tevékenysége vagy mulasztása az alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, *vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.*

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdés a) pontja értelmében közszolgáltatást végző szerv az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szerv. Az Nkt. 1. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a köznevelés közszolgáltatás, és amelynek általános kereteit és garanciáit az állam biztosítja. Mindebből következően a köznevelés intézményei közszolgáltatást végeznek, így tevékenységük vizsgálatára kiterjed a hatásköröm. A tankerületi központ a Kr. 9. § (1) bekezdésének értelmében a miniszter irányítása és a Klebelsberg Központ középírányítása alá tartozó a Kit. 38. § (1) bekezdés d) pontja szerinti központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. Továbbá a Kit. 2. § (4) bekezdése értelmében területi kormányzati igazgatási szervek a fővárosi és megyei kormányhivatalok. Az előzőek alapján tehát a Tankerület, a Kormányhivatal és a Járási Hivatal a hatásköröm megállapítása szempontjából hatóságoknak, azon belül is közigazgatási szerveknek minősülnek.

Az egyedi ügyben való hatásköröm megállapítása szempontjából figyelemmel voltam arra is, hogy a panaszosnak a Tankerület által hozott határozattal szemben közigazgatási jogorvoslati lehetőség nem állt a rendelkezésére.

II. Az alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az

Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal, az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi éllal mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglaltakat a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésének szövegével, akkor abból az állapítható meg, hogy a jelen vizsgálat tárgyát képező jogállamiság elve tekintetében nem hoz olyan változást az Alaptörvény szövege, mely a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat elvetését, tartalmi átértékelését alátámasztaná. Így elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok és az alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind az azt követően meghozott határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek*, működésüket tekintve *kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára*.

Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény *a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége*: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy *a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével*, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az alapjogok valódi érvényesülését képes kiüresíteni, megbénítani (azaz komolyan befolyásolni) a szabályozás vagy a jogalkalmazás hibáiból, zavarából adódó kiszámíthatatlanság, az eljárásra vonatkozó garanciális szabályok félre tétele, figyelmen kívül hagyása. Mindebből az is következik, hogy jogállamot csak jogállami eszközökkel lehet szolgálni, az egyes jogsértésekre csak jogállami módon, a jogszabályi rendelkezések, az eljárási garanciák maradéktalan betartása mellett, az arra feljogosított szerveknek kell választ adnia.

III. Az ügy érdemében

A tanuló tudása értékelésének az eljárási keretét az Nkt. határozza meg. A tanulók teljesítményének az *értékelésére, minősítésére a pedagógus jogosult*, illetve az Nkt. az eljárási szabályok mentén lehetőséget biztosít a nevelőtestület számára az értékelésbe való beavatkozásra is. Az Nkt. 54. § (1) bekezdésében a pedagógus – *a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel* – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben *rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.* Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. *A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.* Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor *nem lehet fegyelmezési eszköz.*

Tekintettel arra, hogy az egyedi ügy tanulója *első osztályos* – amelyre a Tankerület igazgatója többször is hivatkozott – ezért fontos figyelemmel lenni az Nkt. 54. § (3)-(4) bekezdésében foglaltakra is. *Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel* kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul. *Ugyanakkor a szülő kérésére az iskola köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni.* Az iskola által alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni.

A nevelőtestület beavatkozási lehetőségét a tanuló teljesítményének pedagógus általi értékelésébe az Nkt. 54. § (5)-(6) bekezdése biztosítja. Erre akkor kerülhet sor, amikor az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Ha az év végi osztályzat *a tanuló hátrányára lényegesen eltér* a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, *az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.*

A tanuló teljesítményét kifejező a jogszabályoknak és az intézményi szabályzatoknak megfelelő értékeléssel (érdemjeggyel vagy osztályzattal) szemben a szülőt nem illeti meg az eljárás megindítás joga. Az Nkt. 37. § (2) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy az iskola döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen a tanuló, a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított 15 napon belül – a gyermek, tanuló érdekében *eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.*

Az előzőek alapján tehát nem indítható akkor az értékelés miatt eljárás, ha a szülő szerint a pedagógus elfogultan, vagy nem a tanuló tudásának megfelelően értékelt a tanulót. A független vizsgabizottság előtti megmérettetés biztosítja tulajdonképpen a szülő és tanuló számára, hogy a tanuló teljesítményét az iskolától független szerv állapíthassa meg. A tanuló független bizottság előtti számadását *az Nkt. 46. § (6) bekezdés m) pontja egyértelműen rögzíti, amely szerint a tanuló joga különösen, hogy kérelmére – jogszabályban meghatározott eljárás szerint – független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról.* Rá kívánok mutatni arra – különösen az egyedi ügy kapcsán a Tankerület által kifejtett vélemény okán –, hogy a független vizsga nem függ az iskola döntésétől, engedélyétől az arra vonatkozó bejelentés megérkezésével az iskolának egyetlen intézkedési kötelezettsége

keletkezik, hogy a bejelentést a vizsgát megszervező illetékes és hatáskörrel rendelkező szervhez, vagyis a területileg illetékes kormányhivatalhoz határidőben továbbítsa.

A független vizsga megszervezésének részletszabályait a Műk. r. tartalmazza. A Műk. r. 73. § (1) bekezdése értelmében a független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a *kormányhivatal szervezi*. A Műk. r. 73. § (2) alapján a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, az 51. § (7) bekezdésében² meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az *iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát*.

Hangsúlyozni kell, hogy ha a szülő él a független vizsgára vonatkozó bejelentéssel, vagy ha a hiányzások miatt a tantestület dönt az osztályozó vizsga letételének engedélyezéséről és a tanuló az osztályozó vizsgát független bizottság előtt kívánja letenni, akkor a bejelentéssel egyidejűleg az iskolának megszűnik az osztályzat megállapítására vonatkozó jogosultsága.

A feltárt tényállás szerint – egyetértve a Kormányhivatal álláspontjával – a szülő határidőben bejelentette az Iskolához a független bizottság előtti vizsga igényét, az Iskola azonban a bejelentést nem az arra hatáskörrel rendelkező Kormányhivatalhoz, hanem tévesen a Járási Hivatalhoz küldte meg. A Járási Hivatal felismerte ugyan hatáskörének hiányát, de a bejelentést nem a hatáskörrel rendelkező Kormányhivatalhoz, hanem az eljárásra jogosultnak vélt Tankerülethez küldte meg.

A fenntartó az iskola intézkedéseivel szemben benyújtott eljárás megindító kérelmeket az Nkt. 38. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint bírálja el, ennek értelmében a *jogorvoslati kérelem elbírálása* során a tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára, tartalmára és közlésére, a döntés kérelemre vagy hivatalból történő kijavítására, kicserélésére, kiegészítésére, módosítására, *visszavonására az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni*.

A Tankerület a bejelentés hozzá való áttételét követően nem észlelte hatáskörének hiányát, vagyis azt, hogy a szülő nem egy konkrét iskolai intézkedéssel szemben kért jogorvoslatot az iskola fenntartójától, sem azt, hogy a szülői kérelem elbírálására egy másik szerv jogosult.

Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni, ha az ügy nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe. A panaszos gyermeke ügyében eljáró szervek téves intézkedései pedig lehetetlenné tették, hogy a tanuló a törvényben biztosított jogával a törvényben meghatározott időpontban tudásáról számot adhasson.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a független bizottság előtti vizsgára vonatkozó szülői kérelem elbírálása során az eljárásban közreműködő szervek, így az Iskola, a Tankerület és a Járási Hivatal a hatáskör gyakorlásával összefüggő téves jogértelmezéssel, az irányadó jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével összefüggő visszasságot okoztak.

Intézkedéseim meghozatalánál figyelemmel voltam a Kormányhivatal válaszában javasolt lehetőségre, miszerint, amennyiben a szülő a lezárt tanítási évre tekintettel továbbra is

---

² A Műk. r. 51. § (7) bekezdése szerint, ha az egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen
a) az Nkt. 5. § (1) bekezdés b)-c) pontjában meghatározott pedagógiai szakaszban a kétszázötven tanítási órát,
b) az Nkt. 5. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában az elméleti tanítási órák húsz százalékát, [...]
e) alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát,
f) egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja,
és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

fenntartja, hogy gyermeke független bizottság előtt adjon számot tudásáról, akkor az Iskolán keresztül benyújtott szülői bejelentés alapján a vizsgát egy későbbi időpontban biztosítja.

Intézkedéseim

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság jövőbeni bekövetkezésének a megelőzése és orvoslása érdekében az Ajbt. 32. §-a alapján *kezdeményezem*

- 1) a Váci Tankerületi Központ igazgatójánál a hatáskör hiányában hozott jogszabálysértő döntésének soron kívüli visszavonását;
- 2) a Váci Járási Hivatal vezetőjénél, hogy a jövőben az ügyintézők fokozott figyelemmel értelmezzék az irányadó jogszabályokat és a hatáskör hiányának megállapításakor a szülői kérelmeket minden esetben a hatáskörrel rendelkező szervhez továbbítsák;
- 3) a Váchartyáni Apáczai Csere János Általános Iskola igazgatójánál, hogy
  - a) a jövőben a független vizsgára vonatkozó szülői bejelentések esetén fordítson kiemelt figyelmet a köznevelési rendelkezések betartására és a bejelentést az arra hatáskörrel rendelkező megyei kormányhivatalhoz küldje meg;
  - b) a panaszossal vegye fel a kapcsolatot, ennek keretében tisztázza, hogy a tanítási év végét követően is élni kíván-e azzal, hogy gyermeke tudásáról független vizsga keretében adjon számot, amennyiben igen, akkor működjön közre a bejelentés Kormányhivatalhoz való megküldésében.

Budapest, 2022. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos